

RESEARCH DATA ALLIANCE

23 točk za knjižničarke in knjižničarje

Podpora pri delu z raziskovalnimi podatki

Deljenje raziskovalnih podatkov brez ovir

Osnove in učni viri

Kje iskati rešitve in kako razvijati nove storitve v povezavi z raziskovalnimi podatki?

1. Slovar in razlago pomembnih pojmov in orodij ponuja [Data Thesaurus](#).
2. [LIBER](#) je oblikoval deset priporočil knjižnicam za začetek dela z raziskovalnimi podatki.
3. [DCC Curation Lifecycle Model](#) predstavlja življenjski krog raziskovalnih podatkov.
4. [Odprta spletna usposabljanja](#) o ravnanju s podatki in veščinah za delo s podatki priporoča stran Univerze v Ljubljani.
5. Knjižničarji na strani skupnosti [SpringShare](#) [LibGuide](#) delijo desetine priročnikov o podatkih.

Več:

23 Things revisited: Field guides to Research Data Management
<https://23things.sites.uu.nl/>

Informiranje in svetovanje raziskovalcem
Priprava načrtov ravnanja z raziskovalnimi podatki
Načela FAIR
Citiranje
Podatkovni repozitoriji
Skupnosti
... za lažje delo z raziskovalnimi podatki

Informiranje in svetovanje raziskovalcem

Kako pomagati raziskovalcem, da začnejo pravočasno in kakovostno ravnati s svojimi raziskovalnimi podatki?

6. Primeri dobre prakse ravnanja z raziskovalnimi podatki so zbrani v knjigi [Engaging Researchers with Data Management: The Cookbook](#).
7. [Smernice za pogovor z raziskovalci](#) v obliki podatkovnega intervjuja predlaga **Univerza Purdue**.
8. Priprava informativnih navodil kot dodatna pomoč za raziskovalce s pomočjo [DataOne](#) primerov dobre prakse pri posameznih raziskovalnih fazah.

Priprava načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki

Orodja za pripravo načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki, ključnega za dobro ravnanje s podatki

9. [DMPonline](#) je orodje za pripravo načrtov, ki vključuje tudi predlogo programa Obzorje 2020, objavlja primere in omogoča pripravo institucionalnih predlog.
10. [ARGOS](#) je orodje OpenAIRE-a in EUDAT-a za izdelavo načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki.
11. Načela FAIR pri načrtovanju poudarjata [Data Stewardship Wizard](#) in vodič [CESSDA DMEG](#).

Metapodatki

Kako opisati raziskovalne podatke, da jih bo mogoče najti, razumeti in uporabljati?

12. [Univerza Cornell](#) pojasnjuje, kaj so metapodatki, in svetuje o metapodatkovnih standardih.

Načela FAIR

Pri ravnanju s podatki se uveljavljajo načela FAIR, ki izboljšujejo najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in možnost druge rabe podatkov.

13. Iniciativa [GO FAIR](#) pojasnjuje elemente načel FAIR.

Citiranje podatkov

Kako citirati podatke in pravilno navajati avtorstvo raziskav ter s tem utemeljevati njihovo znanstveno vrednost?

14. Načela [FORCE11](#) utemeljujejo namene, naloge in elemente citatov ter podajajo primere citiranja podatkov.

Licence in varstvo podatkov

Kako izbrati in uporabljati ustrezno licenco za podatke in kako ravnati z zaupnimi podatki?

15. Pri izbiri licence ali rabi licenciranih podatkov vam lahko pomagata vodiča [Digital Curation Centre](#) in [OpenAIRE](#).
16. Več informacij o anonimizaciji in ravnanju z občutljivimi podatki ponujajo [OpenAIRE](#), [LCRDM](#) in [Evropska komisija](#).
17. Pri ravnanju z občutljivimi podatki so lahko v pomoč [komisije za etiko](#) slovenskih raziskovalnih organizacij ali fakultet.

Načela digitalne hrambe

Temelji podatkovnih infrastruktur, ki omogočajo varno dolgotrajno hrambo podatkovnih zbirk

18. Referenčni model [Open Archival Information System \(OAIS\)](#) predstavlja okvir arhivskega sistema za ohranjanje digitalnih informacij.
19. Certifikat [CoreTrustSeal](#) je znak zaupanja vrednega repozitorija raziskovalnih podatkov.

Podatkovni repozitoriji

Kako izbrati repozitorij za objavo in ohranjanje podatkov?

20. Primerni repozitorij je mogoče poiskati v registru [re3data.org](#) in katalogih [FAIRsharing](#) in [OpenAIRE](#).
21. Področni repozitoriji v Sloveniji so [CLARIN.SI](#) (za jezikovne vire), [Arhiv družboslovnih podatkov](#), [SIstory](#) in [SI-DIH](#) (zgodovinski viri), dostopen pa je tudi [Nacionalni portal odprte znanosti](#).
22. Objavo in deljenje podatkov omogočajo tudi splošni repozitoriji, kot so [figshare](#), [Zenodo](#), [Open Science Framework](#) ali [DataVerse](#).

Podatkovne skupnosti

Povezovanje s širšo skupnostjo bibliotekarjev, raziskovalcev, tehnologov, financerjev in založnikov, skupno razvijanje rešitev in uveljavljanje dobrih praks na področju ravnanja s podatki

23. Pridružite se združenju [Research Data Alliance!](#) Postanite del mednarodne skupnosti, ki gradi družbene in tehnološke povezave za izmenjavo podatkov in se dvakrat letno srečuje na konferenci. Članstvo je brezplačno. Vključite se tudi v [slovensko nacionalno vozlišče](#) ali interesno skupino [Libraries for Research Data](#).

Med letnimi konferencami, ki se med drugim posvečajo raziskovalnim podatkom in se jih udeležujejo knjižničarji, so [LIBER](#), [International Digital Curation Conference](#) in [International Association for Social Science and Information Services & Technology](#).

Citiranje in kontakt

RDA vozlišče Slovenije (2021). 23 točk za knjižničarke in knjižničarje.

Podpora delu z raziskovalnimi podatki. DOI:

[10.5281/zenodo.4436033](https://doi.org/10.5281/zenodo.4436033)

<https://www.rd-alliance.org/groups/rda-slovenija>

Dokument temelji na: RDA Libraries for Research Data Interest Group (2016). 23 things: Libraries for Research Data.

DOI: [10.15497/RDA00005](https://doi.org/10.15497/RDA00005)

